

Posamezna številka stane 2 kroni.

Naročnina listu: Celo leto 35 din., pol leta 18 din., četrt leta 9 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 65 din. Inserati all oznanila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročilno, inserate in reklamacije. Telefon interurban številka 113.

STRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO LJUDSTVO

Poštnina v državi SHS pavšalirana.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru, Koroška cesta številka 5. - Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštnine prosta. Telefon interurban številka 113.

48. številka.

Maribor, dne 24. aprila 1922.

Letnik XIV.

Sovražniki miru.

Svet si želi miru in sprave. Nadvlada zavezniške skupine, ki je sama med seboj zelo trhla in zavratno tekmovalna, je omajena. Danes si sicer še prizadeva, da obdrži v svojih rokah mogočno orožje, da bi mogla vse slabe narode, ki so brez obrambe, zatirati in zasluževati, pa ne bo več dolgo, da bodo evropski narodi prisilili svoje bojevitelne vlastodržce, da poslušajo glas sveta, ki zahteva mir in spravo.

Na genovski konferenci so zahtevali razorožitev zastopniki ruskega ljudstva, ki že dolgo trpi pod navali sosedov in plačanih razbojnikov, izjavili so svojo pripravljenost, takoj odložiti orožje, kakor hitro se razorožijo države, ki so jih doslej napadale in ki imajo še vedno napadalne namene. Če bi bili na genovski konferenci pravi ljudski zastopniki iz drugih malih držav in tudi iz Jugoslavije, bi se enodušno pridružili tej zahtevi. Pravih ljudskih zastopnikov pa ni, zastopajo nas samodržci in ti so se pridružili nasilni politiki Francije, ker samo v njej vidijo prospeh svojih interesov. Francoski, poljski, rumunski, beograjski in drugi veljaki živijo in vladajo samo v znamenju sile in če je tudi svetovno znano, da se na bajoneti ne sedi udobno in tudi ne dolgo, si vendar mislijo: naj bo, dokler se da, za pravi mir nismo ustvarjeni, v njem ne bi se mogli držati, ljudska volja, ki se danes s silo zapira in tlačí, bi nas pogonala.

Oblastnikom sile je mir samo na jeziku, ni pa izključeno, da se bodo nekateri vendarle pokorili razumu, splošni človeški zahtevi ter končno le zatekli k pravemu miru. Najbolj žalostno je to, da baš oni, ki bi imeli največ povoda za miroljubno politiko, to v neki opojenosti odklanjajo ter nasprotujejo glavni želji in zahtevi svojega naroda. Med te spadajo tudi delegati, katere je Beograd poslal v Genovo. V svojem listu »Demokratija« se sami primerjajo s slepci in goslarji, ki se klanjajo za denar in ki za dar spremljajo darovalca, kamor ta hoče. — Frankofska politika je pogubonosna in žalostna je, da se naši oblastniki zadovoljujejo z raznovrstno kuratelo in da se jim zdi velika nagrada in pridobitev, če dobijo za svoje vojaštvo francosko blago in francoski krog, ki je strašen balast našega proračuna.

Zaslepljeni so že tako daleč, da izgubljajo vse zaslonbe v kulturnem svetu. Zlasti pred Angliji, ki se vsled razmer in razuma približujejo vsaj kolikor toliko pravemu svetovnemu naziranju, so na posebno slabem glasu. Lloyd George zahteva od dr. Ninčiča pojasnilo, kaj spletari naša vlada v Wrangelom in dr. Ninčič si še toliko trezno političnih svojstev ni pridobil, da bi se kot državnik in človek opral pred očitanjem in sumom. Vloge so razdeljene, Ninčič taji, Pašič pa dela. Lahko bi bilo tudi narobe in ne enemu, ne drugemu ne pride na misel, kako izgleda pred svetom on sam in pa cela vlada.

V zadnjem času se v Beogradu proslavlja in povečuje rusko carstvo in podpira na vso moč monarhistično zarotništvo. Velika večina Evrope ve, da je to pogubonosno početje, zato tudi Lloyd George-jevo vprašanje. SHS minister taji, v beograjskem listu se naroči primerna Wrangelova miroljubna izjava in s tem naj bi bilo vse gotovo, vse urejeno. Politika ptiča noja! — Obnašajo se, kot da bi svet ne videl, in ne čitali tudi drugih listov, ki so stopili naravnost v službo zarotnikov, ki ogrožajo celo Evropo. »Balkan« je za »uskrs« — proglasil zadnjega ruskega carja — svetnikom in kot takega naj bi ga pripoznali vsi narodi od Triglava do Strumice, od Bojane do Araške, »Balkan« celo vpije, da narod mora vedeti, da je ta »sveti car« — pogubljen v ogorčenju, ki ga je nakopičil on sam, njegov oče; negov praded, — »simbol Kristusovih muk«. Blaznost naj bi bila še edino opravičilo za take besede. Motto tega članka je: »mobilizirajte, mobilizirajte«.

V Beogradu se kliče na mobilizacijo, narod naj krvavi za generale in barone, ki so s carjem zgubili zemljo in epolete, ordene in bič nad seljakom in ki bi se vdinili tudi vragu, da dobijo to nazaj in da zopet zapoje bič nad narodom od Bojane do Araške, pa tudi od Triglava do Strumice.

To naj bo vstajenje, ki nam ga pripravljajo z imperilizmom opojeni oblastniki.

Boljševiška sodba o Jugoslaviji.

Sliko razpoloženja sovjetske Rusije napram Mali antanti, odnosno Jugoslaviji, je nedavno obelodanilo jako ugledno boljševiško glasilo. Belgrajski list »Videlo« je posnel iz tega poročila sledeče odstavke:

»Konferenca Male antante v Beogradu se v ruskem vprašanju ni strinjala. Čehoslovaška, ki se je priključila Angliji, je bila za prijateljsko nevtralnost, Jugoslavija, Rumunija in Poljska pa so se držale Francije in s tem zavzele sovražno stališče napram sovjetski Rusiji. Te tri države stojijo v službi francoske politike, ki jih plačuje in jim vzdržuje vojske. Ker Francija ne sme odkrito rovariti proti genovski konferenci, saj bi sicer prišla v nasprotje z Anglijo, je pričela izigravati — Jugoslavijo.

Ob priliki dohoda Vladimira Burčeva in drugih monarhističnih emisarjev so bili določeni detajli skupnega dela proti Rusiji. »Germanofilski monarhisti«, proti katerim je dr. Ninčič v svojih listih naperil posebno kampanjo, niso glavni element nasprotnikov sovjetske Rusije; to delo opravljajo frankofili in vlada sama. Sedaj je razumljivo, zakaj je Lloyd George v Genovi zahteval od dr. Ninčiča natančnejših pojasnil glede politike beograjske vlade napram sovjetski Rusiji.« V ta del boljševiškega poročila je »Videlo« vrnilo to-le opazko: »Tudi v beograjskih diplomatskih krogih krojijo slični glasovi. Naznanjajo se razne podrobnosti o rumunsko-jugoslovanskem vojaškem načrtu proti sovjeto; seveda gre v tem slučaju za predloge, ki jih je postavila — Francija. V koliko je vse

to res, ne vemo, ker se tudi v »najbolj informiranih« krogih ne more ničesar izvedeti.«

— Jugoslavija — tako piše sovjetski list — res nima vzroka, da se v toliki meri angažira proti sovjetski Rusiji, toda ona je danes slepo orodje Francije, ki nikakor ne dopušča, da bi se Rusija pod sedanjim režimom obnovila. Tako je postala Jugoslavija glavno torišče antiruske politike. Vprašanje ruskih obveznosti je v tem slučaju postranskega značaja. Mali antanti je očitno veliko na tem ležeče, da Rusija v koncertu veselih ne zavzame odličnega mesta, ker se boji, da bi njen vpliv prevrgel osnovo njene politike v Evropi. To je vzrok oboroževanja v Srbiji in Rumuniji. V tej skupini nosi Srbija antirusko zastavo. Poprej se je vodila ta borba v imenu »svobode ruskega naroda«, sedaj pa se glasi deviza: »Za pravo in pravičnost«. Srbija mora plesati v tem kolu, ker je vezana na Francijo, ki ji ni zajamčila samo dosedanjega teritorija, temveč tudi nadvlado Beograda v državi SHS.

Te misli so jasno izražene v člankih, ki izhajajo v »Balkanu«, glasilu dr. Velizarja Jankoviča, kateri zastopa Jugoslavijo na genovski konferenci. V omenjenem članku se priznava varuštvo zapadne Evrope (čitaj Francije, op. uredn.) in hegemonijo Beograda nad celo Jugoslavijo.

Boljševiški list zatrjuje, da je ta politika tesno zvezana s kraljevo žentivjo, katero je aranzirala Francija. Žentivn kralja Aleksandra z rumunsko princeso Marijo je v glavnem pripisovati politiki francoskih imperijalistov.

Poročilo sovjetskega lista je kratko, a tembolj značilno. Pristaviti pa nimamo in ne moremo ničesar . . .

Nekaj besed o nesreči v Bitolju.

Zadnje dni smo čitali zelo razburljivo vesti o veliki nesreči v Bitolju, kjer so baje bolgarski komiti vrgli bombo v skladišča razstreljajočih tvarin. Posledek je bil, da je šlo po prvih poročilih okoli 400 vagonov eksplozivnih snovi v zrak, deset vojakov je popolnoma raztrgalo, kje so drugi se še danes ne ve, mesto Bitolj je v plamenu, 30 tisoč oseb je brez strehe, državna, kakor zasebna škoda je neizmerna. To strašno katastrofo moramo torej zaznamovati kot veliko državno nesrečo, katero so pa naši vladinovi sami sistematično pripravljali, kar jim hočemo v naslednjem dokazati.

Prvo vprašanje je, kako je to mogoče, da je ravno na naši južni meji, kjer je toliko eksplozivnih političnih snovi, nakopičeno tudi na stotine vagonov razstreljivih tvarin? Že leta 1920 se je imelo vse zvoziti v Gradsko, kjer je bilo že prej kakih 85 skladišč za te snovi, kajti ves nemški plen Solunske fronte, ki se je cenil na milijarde, je bil deloma strnjen tam na križišču železnice Skoplje—Solun in Gradsko—Prilep—Bitol.

Seveda se nihče ni brigal za stvari, katerih nihče ne kupi. Zginile so najprej vse zaloge, katere so vsebovale predmete vsakdanje potrebe. Moka, sladkor, kava, sveča, papir, usnje, sukno, platno, bencin itd. to vse je bilo takoj »razprodano«; druge dragocene reči so pa ležale od leta 1918 sem in leže menda še do danes na prostem polju. Ležalo je na primer tam okoli pol milijona metrov žične vrvi, razne debelosti, ali ko so naši rudniki za to prosili, ker niso mogli radi pomanjkanja takih vrvi redno delati, so dobili iz Beograda odgovor: ta plen je izključno srbski. Koliko je tega materiala zarjavelo in neporabljenega ostalo, tega danes ne vemo, vemo pa, da so se pozneje žične vrvi za drage denarje v inozemstvu kupovale. Da bi pa bil kdo vse, kar je ležalo vojnih potrebščin ob progi Prilep—Bitolj pravočasno spravil v zaledje države, na to nihče ni mislil. Tako je ostalo vse v Bitolju, in tam je šlo sedaj v zrak.

Pri tem še pa moramo na svojedobno »državoljubno« špekulacijo opozoriti, ko so Srbi hoteli železarne na Ravnem, v Jesenicah in v Storju prenesti v Srbijo, češ, da tu leže preveč blizu meje; ali Bitolj ne leži menda na meji? Sploh vidimo vsepovsod, kako se raznovrstno blago hlastno odpremlja na jug. Za železnarno in premogom sledijo tudi svinje iz Vojvodine vse v Beograd in še nižje, eno radi »varnosti«, drugo pač za to, da bo v Beogradu dovolj mesa, da padejo vsled tega cene in da beograjske klančnice lahko delajo z velikim dobičkom. Eno radi »varnosti«, drugo radi boljšega pregleda, radi dobre razdelitve, tretje pa kar tako radi ljubega centralizma, vse roma na jug, kjer centralizem neprestano in brezobzirno kopiči dobrine in imovine iz cele države. Kar je tam doli, to je daleč od kontrole, nekaj nosi velikanske dobičke porodi, drugo pa vsled njene zanikarnosti in nesposobnosti propada. Za škode in za ves razpad, so komiti in strašanski kaos, ki ga je porodica sama ustvarila, vedno dobra pretveza in izgovor. »Vuk poždere magara i nikome ništa«. Ta srbska prislovica je za vse dobra. Bilo in prošlo, kako, kam, — bogzna, kontrolirati se ne da, pa naj gre v izkoriščevalne žep, ali pa v nič.

O bitoljski nesreči je danes že jasno, da je nastala vsled nesposobnosti vojaške uprave, komiti so samo izgovor, pa če bi tudi imeli svoje prste vmes, to še vedno ne pobije tega očitanja. Saj je znano, koliko človeških žrtev je že padlo vsled zanikarnosti obtoženega in neobsojenega generala Žečevića in tudi to je razumljivo, da vojaki telesno in moralno oslABLJENI niso v stanju, odbriniti morebitne komitske izpade.

Bitoljska katastrofa je na vsak način sad skrajne nepazljivosti in malomarnosti. Stiristo vagonov puškine in topovske municije in raznovrstnih eksplozivov je bilo nakopičeno na prosti poljani v neposredni bližini mesta in železniške postaje. Ta dragoceni in nevarni material je ležal štiri leta, dokler ni povzročil te strašne nesreče. Naj se sam vzge ali pa naj bo tudi zaneteno, na vsak način je tu velika krivda in odgovornost upraviteljstva. Trdi se, da je okružno načelstvo večkrat opozorilo vojaško oblast na pretečo nevarnost. Kaj je minister storil na vse to, sedaj še ni znano, najbrž nič, ker je vse ostalo, dokler ni

prišla nesreča, gotovo pa je, da bo našel dosti izgovorov, kako je bilo to in ono odrejeno. Koliko je na tem resnice, kdo je kriv, da se ni izvršilo, to mora ugotoviti komisija, ki je že odšla na lice mesta. Če se bo komisija bavila samo z raznimi domnevanji ter iskala »neznane krivce«, ne bo prišla daleč in cela stvar se bo končala z navadnim: »bilo in prošlo«, za siromake iz Bitolja, ki so izgubili imetje ter streho, pa; »žali se Bogu.«

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Danes v ponedeljek, se vrši plenarna seja narodne skupščine, na kateri bo izvoljena enketa, ki bi naj preiskala Žečevićevo afero.

Ministri so se že sporazumeli glede razdelitve prečanskega sveta na oblasti. Radikal in demokrati so si v laseh samo radi Hrvatske, kjer tvori sporno točko Srem.

Finančni odbor se bavi z debato o dvanajstinalh za maj in junij. Z ozirom na določitev dvanajstinalh za ta dva mesca zahtevata železniški in zdravstveni minister izvanredne kredite.

Glede genovske nemško-ruske pogodbe so sklenili naši ministri, da je ne priznajo, ker nasprotuje po njihovem mnenju versailleski mirovni pogodbi.

GENOVSKA KONFERENCA.

Antanta je v hudih škripcih, konference ne kaže razbiti, Rusi pa so nepopustljivi, če jih Lloyd George še tako nagovarja, da proti raznim koncesijami odstopijo od že sklenjene pogodbe. Ko je videl, da s pregovarjanjem ne gre, je Lloyd George zopet spustil dolg govor, v katerem naglašja, da je rusko-nemška pogodba gotova stvar in da se mora konferenca na vsak način nadaljevati. Ruski odgovor, ki markantno označuje žrtve Rusije, dokler je bila še zaveznica med zavezniki, zahteva tudi priznanje ruske vlade. O odgovoru in o zahtevah se je dolgo razpravljalo in ker francoski delegat ni mogel pripraviti do tega, da bi bili še drugi zastopniki naravnost proti, se je zadovoljil s tem, da stvar zavlačuje, češ, da morajo še izvedenci rusko noto proučevati in razsoditi, ali odgovarja popolnoma canneskim sklepom ali ne. — Italijanska delegacija je predlagala naši, naj se povrne na prejšnji načrt italijansko-reško-jugoslovanskega kondomija na Reki. Italija bi financirala to državo, bi pa kot jamstvo dobila kontrolno nad pristaniščem, železnico, tobačno tovarno itd.

Beleške.

Dobro jih poznajo. V Londonu izhaja list »Times«, eden največjih svetovnih listov, katerega berejo po celem svetu radi točnih in jasnih poročil. Dne 13. t. m. je prišel sel poročilo iz Jugoslavije, ki kaže, kako dobro poznajo Angliji naše razmere in njih vzroke. Dopisnik se najprej vprašuje: Kako to, da dinar vedno pada, kako to, da SHS kot poljedelska država žito uvaža, kako to, da je bilo 59 komunistov izvoljenih, da so jim mandate razveljavili in niso razpisali novih volitev, zakaj 63 hrvatskih poslancev sploh ne pride v parlament, zakaj vabi vlada tujce samo v Beograd in ne vidi rada, če grejo tudi drugam? Potem pa odgovarja: Glavni činitelj v kraljevini so samo Srbi, — povsod so izključno od Beograda imenovani uradniki, dve glavni vladni stranki sta srbski, v armadi so višji častniki sami Srbi. — Po vojni se je Srbija povečala trikrat. Z agrarno reformo so napravili silno zmešnjavo. »Hribovce« iz Srbije pošiljajo v Banat, kjer zemlje ne znajo prav obdelovati. Najvažnejši vzrok je slaba uprava. Uradnikov dvakrat toliko kot treba, za plačo se izda polovico državnih dohodkov, za armado četrtina. Uradniška mesta se dajo strankarjem za nagrado. Mnogo uradnikov je koruptnih in nesposobnih. Kmetje pod tako upravo silno trpijo. Radikali in demokrati ne znajo varovati kmečkih interesov. Od monopola ne dobi kmet niti dovolj soli, niti dovolj sladkorja. Kmet mora žandarje in policaje podkupiti, če hoče imeti mir. (V Sloveniji to še ni, pa lahko pride.) Glavno zlo pa je korupcija in intrige, ki jih je sprejela v svoj sistem nova država kot ostanek balkanske politike. Osebnost koristi odločuje nad stvarnimi potrebami. Strankarstvo je tako zastropilo oči, da na stotine sposobnih ljudi odklanja vsako javno službo.

Sami se najbolje poznajo. Ko je beograjska vlada izbrala svoje slepce za genovsko konferenco in ko so se oni odpravili na pot, je eden od njih — kakor pravi beograjska »Demokracija« — takole povedal: »Kakšni dogovori, kakšni ekspert! Bolje je, da odnesemo seboj v Genovo nacionalne gusle, da lepo počenemo pred genovska vrata in ko pride Lloyd George, zaprosimo: »Daruj brate, daruj rodel« — Prav gotovo bi kaj dobili. — Tako se policajdemokrati sami iz sebe delajo norca. In s temi sposobnostmi, o katerih se sami tako norčujejo, ostajajo še naprej čvrsto in toplo na vladi zanašajoč se na to, da narod še ni spregledal.

Profanacija narodne pesmi. V najnovešem času se je začela nekaka imitacija narodnih pesmi uporabljati za strankarsko agitacijo. Te dni je izšla cela pesmarica, ki poveličuje in opeva prvake demokratsko-radikalnega bloka, druga se zopet bavi največ s Pašičem ter ga opeva na vse mogoče načine. V državnem proračunu bo seveda predvidena prav lepa svota za te nove »pesnike«. Dosedanjim pesmaricam bodo še mnoge sledile, denar bo že odkrival pesmarice darove ter pesnike prav močno navduševal.

»Bereitschaft« policije v Zagrebu ob prihodu policajministra Pribičevića je bila nad vse stroga. Pribičević je prišel, da presteje svoje zveste in če treba, da podkupi ostalo peščico Hrvatov, da se še pred parcelacijo ne izneverijo policajdemokratom. Prišel je tudi radi tega, da ostrubi, kako naj se informira šef policajdemokracije Davidović.

ki je tudi na potovanju. Policija je imela ves ta čas strogo pripravljenost in ko je bil pogreb demokratskega prvaka g. Ancela, katerega sta se udeležila tudi Pribičević in Demetrovič, je imela toliko posla, kot še nikdar. Toliko spiceljnih policajev peš in na konjih še tedaj ni bilo, ko so Aliagiča pokopavali. Lahko se reče, da sta prišla na vsakega demokrata in framazona vsaj dva policaja. — Ko se je Pribičević vračal, je hotel slučaj, da je ob istem času došel zagrebški župan in občinstvo mu je prirejalo ovacij. Policij aje bila vsa vesela, ko je videla, da se velika množica pomika po ulicah, ki ne križajo policajministrskega pota. Pa žal, veselila se je prezgodaj. Množica se je začela vračati od županovega stanovanja in vsak čas bi lahko prestrigla ministru pot — hote ali nehote, to je vse eno, zgodi se pa ne sme, ker ta minister ni za ljudstvo, ljudstvo pa ne za njega in tako je policija brez daljših pomislekov zaprla in dobro zastražila od vseh strani Pribičevićevo pot do vlaka.

Beograjski zapori. — V »Epohi« št. 1040 čitamo urednikovo poročilo o obisku beograjskega mestnega zbornega sveta. »Epoha« je dobila list, marsikaj poštenega prinese in tudi to poročilo o zaporih je primerno, kaže pa precej optimizma in pa to se tudi vidi iz njega, da smo se, že zelo navadili na divjaštvo, da marsikaj prezremo in da smo vsaki, še tako mali spremembi k dobremu tako silno hvaležni. — Novinar je obiskal najprej ženski oddelek. To je ena prizemna soba z dvoje lin pod stropom in v njo potisnejo vsako žensko, ki prekorači prag te ječe. V tej sobi, ki je vedno prenapolnjena, najdeš žene vseh slojev in vseh tipov: morilke, tatice, vlačuge pa tudi poštene ženske in mlada dekleta, ki so v nevednosti prekršile kako policijsko odredbo. — Ravno tako stlačeno in pomešano je tudi v mladinskem oddelku. Zločinci se bahajo na ves glas s svojimi zločini, vlačuge in prešestniki s svojo nesnago, nepokvarjena in ponosna žena se pa stiskajo v najtemnejši kot, drhteč v strašnih duševnih in telesnih mukah tega pekla. — Tudi atentatorja Stejiča in Čakija je obiskal, pravi, da je njuna celica še precej čista in upa, da je batinaški sistem poručnika Vukomana popolnoma izmenjen. Čaki čita angleške in madžarske knjige. — Končno pravi, da je dobil vtis, da se z dobro voljo skrbi za poboljšanje zaporov, odnosev med oblastjo in zapornikom in če se bo tako nadaljevalo, bomo menda le prišli v dobo, ko se preiskave ne bodo vršile več v divjaškem znamenju koračnice in ko se ne bo pozabilo, da so jetniki tudi ljudje. — Zakaj se to do zdaj še ni zgodilo, kdo je kriv bestialnega divjaštva, ki se je doslej izvrševalo? — Pa tudi to ne smemo pozabiti, da obiskovalec ne bo to videl, kar vidi in občuti jetnik, ko stopi čez prag tega pekla.

Ministrsko potovanje. Beograjska »Epoha« javlja, da se je pretečeni četrtek obrnil minister pošte in brzovanja dr. Zarko Miladinovič na šefa beograjske postaje, naj mu priklopi k brzovlatku eden salonski in en tovorni vagon, — ker potuje v Rumo in hoče vzeti svoj avtomobil s seboj. Šef postaje je odgovoril, da mu to ni mogoče storiti, ker tonaža brzovlatkov ne dopušča nobenega priklopljenja novih vagonov. Minister je stvar tako rešil, ter tako ohranil dostojanstvo svojega potovanja, da je naročil — posebni vlak. Pri separatnem vlaku tonaža ne igra nikake vloge in tako se je g. Miladinovič ministrsko odpeljal s svojim avtomobilom v Rumo.

Dva princa. »Republika« v št. 30 se obrača do nekega vladnega lista, ki je z velikim veseljem pripovedoval, kako je princ Pavle pozdravil Pašičevega sina, znanega ljubitelja nemških volov in švicarskih frankov. »Republika« vprašuje: »Ali ju vežejo kaki vojni spomini? V kolikor se spominjamo, je g. Rade Pašič sam sebe proglasil nesposobnega za fronto in ni iskal zdravniškega spričevala in tudi vojaški komandi se ni javil, če tudi so ga klicali po »Službenih Novinah«. — Mogoče šolska doba? Tudi nel Pašičev zlati sin ni trpel profesorskih »muh« in zato še do osmega gimnazijskega razreda ni prišel. Čemu tudi, saj je lahko tudi tako postal sekretar poslaništva.« — Končno pravi: »Čemu da se čudimo? Saj je tudi g. Rade neke vrste princ, ker se njegov oče smatra za nekonanega vladarja SHS. Vila v Ezu in gotove vladarske manire Pašiča-očeta pričajo o tem.«

Draga pohvala. Beograjski rusko-caristični list piše o genovski konferenci in napade vse države in državnike kar po vrsti samo Francija, Jugoslavija in Rumunija se mu zdijo na pravi poti. Genovska konferenca, pravi, da bi se morala končati z vojno. Francija naj nastopi proti boljševikom, (to je proti Rusiji). Na njeni strani jih je malo: Jugoslavija in Rumunija. Te dve državi sta na dobrem potu, vsi drugi: Facta, Schanzer, Lloyd George itd. so pa izdajali. Če se Evropa ne opredeli kot Jugoslavija, bo propadla. Samo jugoslovenski državniki vidijo rešitev v Wrangelu in v carizmu, kdor ne gre z nimi, bo propadel. — Tako govori list ruskih caristov. Pašič je lahko vesel te hvale, za katero narod toliko plačuje. Evropske države pa si naj hitro najmejo beograjske porodičarje za svoje ministre, da bodo na istem dobrem potu, kot je danes država SHS.

Bogoslovci kot paderji. »Obzor« piše: V naši državi smo že doživeli, da so postali teologi z nekončanimi študijami finančni uradniki. Kaj takega je nemogoče! A sedaj je storila demokratska stranka največ glede skrbi za saniteto in to z ozirom na tolmačenje poziva bogoslovcev k vojakom. Glejte, kaj piše službeni organ slovenske demokratske stranke: »V kratkem času bo pozval g. vojni minister vse rekrutirane bogoslovce k vojakom, da odslužijo predpisani rok. Bogoslovci bodo dodeljeni bolnicam, da si tamkaj prilastijo potrebno znanje, da bodo v hitro pomoč narodu, če ni pri rokah zdravnikov«. To je demokratični komentar k vojaški odredbi. Čemu neki protestirajo slovenski medicinci proti ukinutvi medicinske fakultete v Ljubljani, ker so vendar antiklerikalni demokrati voljni, da izročijo higijeno in sanitetno službo v vojski — bogoslovcem.

Dnevne novice.

Shod SLS v St. Lovrencu na Pohorju. Krajevna organizacija SLS za St. Lovrenc in okolico je povabila za belo nedeljo poslanca Zebota, da poroča o položaju. Udeležba je bila nad vse pričakovane velika. Polnoštevilno so se zbrali domačini in zastopniki iz Ruš, Selnice, Sv. Ožbolta, Brezna in Ribnice. Tudi nekaj pristašev SKS in precej socialnih demokratov smo imeli na zboru. Shodu je predsedoval posestnik Jaka Pavlič. Poslanec Zebot je poročal o zamotnem sedanjem položaju, o borbi Jugoslov. kluba proti zvišanju davkov, za avtonomijo Slovenije, za naše

fante-vojake. Očrtal nam je program za: bodočnost in za volitve. Navzoči industrijski, kmetijski in železniški delavci so pozorno sledili poslančevim izvajanjem glede delavskega programa SLS, izrazili so željo, da priredi poslanec v kratkem v Dravski dolini shode za delavstvo. Predsednik okrožne županske zveze, mladi župan Ivo Urbas iz Slemen ob Dravi, je govoril o potrebi organizacije članov obč. odborov posebno z ozirom na potrebo, da skupno odklanjamo vsiljevanje uradnih dopisov, pisanih v cirilici. Župan Hauptman iz Činžata pri Fali je govoril o težavah, ki se godijo vojakom v posameznih garnizijah. V imenu zborovalcev je prosil poslanca SLS, da kakor dozdaj energično ščitijo naše trpeče sinove. Kmetijski sin Pečovnik je predčital in utemeljeval celo vrsto resolucij. Zbor je izrekel zahvalo Jugoslov. klubu, posebej še dr. Korošcu je izrekel popolno zaupanje. Protestirali smo proti vsakemu zopetnemu zvišanju davkov in smo za naše poslance sklenili celo vrsto novih smernic. Par samostojnih je celi teden trsilo groznje, da bodo g. Zebotu shod razbili, a so pokazali — svojo korajžo doma za pečjo. Veselimo se našega uspeha.

Vsestranski Petrič. Jože Petrič je urednik »Slovenca« in »Avtonomista«. Kot urednik »Slovenca« brani Slovensko ljudsko stranko ali bi jo vsaj moral braniti. Kot urednik »Avtonomista« pa jo napada in blati. V zadnji številki od 22. aprila vzporeja našo stranko z drugimi strankami: »Vse naše stranke so enake. Za en ministrski stolček — utihnejo in sicer vsi skupaj, voditelji in njihovi listi.« Jože Petrič torej nič ne priznava orjaškega boja naše stranke in njenih poslancev, ki se v Beogradu niso hoteli prodati za ministrski stolček, marveč se z uma svitlim mečem odločno in vztrajno, kar jim celo pri nasprotnih vzbujajo spoštovanje, borijo za samoupravo in avtonomijo nedeljene Slovenije. Jože Petrič gre celo tako daleč, da grdi in blati tisti list, pri kojem sodeluje kot urednik. Pa gospod Petrič je vsestranski človek. Svočas je bil urednik Susteršičeve »Resnice«, potem dopisnik demokratskih listov, sedaj pa tudi služi dvema gospodom. Navsezadnje je to njegova stvar. Mi si dovoljujemo g. Prepeluha opozoriti na ta rapid na našo stranko in njene poslance. Kaj reče g. Prepeluh k temu?

S polno torbo iz vlade. Muslimani so se poslovili od vlade, ker je bila to zahteva volilcev in glavnih odborov stranke. Radi sodelovanja muslimanov v vladi je prišlo v njihovem klubu do razdvoja. Med seboj načelno razcepilje muslimane bo težko več zediniti in jih posaditi na ministrske stolčke. Kar je doletelo koritarske muslimane od strani volilcev in glavnih strankinih odbornikov, čaka tudi naše slabostojne, ki so že bridko izkusili na tolikanj shodih, da jih je ljudstvo spoznalo, jih obsoja na najodločnejši način ter obrača stranki vladnih podrepanov in izdajcev slovenske samostojnosti hrbet. Je dokaj verjetno, da bodo prej ali slej tudi slabostojni posneli turške bratce in izstopili iz vlade, ki je voditeljem Samostojne napolnila torbe od ministra Puclja do kričavega Drogenika. Kakor hitro bi bili samostojni iz vlade, bodo nastopili zopet s svojo demagogijo proti Beogradu samo s to razliko, da jih nikdo več v Sloveniji ne bo poslušal, še manj pa jim verjel. — Res, da so si samostojni napolnili na račun ter škodo vseh davkoplačevalcev svoje žepne in volilni sklad. Stranka, ki je tako koritarsko, brezvestno in izdajalsko glede interesov Slovenije čez drn in strn podpirala za celo našo državo doslej najbolj škodljivo vlado, ne bo dobila več prostora med iztreženim slovenskim narodom. Ciganske torbe, osobito če je polna, se boji vsak pošten Slovenec in tako že je tudi s Samostojno.

Minister Pucelj v stopah. Zadnje soboto se je pripeljal v Maribor g. minister Pucelj in je prisostvoval zboru SKS-zaupnikov za meriborsko okrožje. Zaupniki so trdo prijemali svojega tovariša ministra in konstatirali, da je SKS v razsulu. V očigled prihodnjim volitvam je sklenil zbor zaupnikov, da SKS ne more nastopiti samostojno, ampak se bo morala nasloniti na katero drugo stranko. (Če bo le hotel še kdo vzeti na svoja pleča slabostone trhle preostan kel) Samostojni odborniki so odobravali politiko Jugoslov. kluba, katero so proglasili kot edino pravilno. Glede Puceljevega ministrovanja so bila mnenja deljena in se je za enkrat sklenilo, vztrajati v vladi, ker sicer bi beograjski vladinovič črtali slabostojnim vsako ugodnost, denarno podporo itd. Se hujeje kot Puclju se je godilo poslancu Mermolji, od katerega je SKS zaupnik iz Ptujkega polja zahteval pojasnila: odkod in kako je postal g. Mermolja v tako kratkem času na pošten način milijonar, ko je vendar pribežal v Slovenijo kot berač. Mermolja so psovali gg. tovariši slabostojni, da je bil zelo črn od jeze. SKS zaupniki so se pogovarjali po zboru, da si bosta minister Pucelj in poslanec Mermolja zapomnila zborovanje SKS zaupnikov mariborskega okrožja.

Pogrebni zvonec za Samostojno. Od Sv. Lovrenca v Slov. gor. nam poročajo: Ravno za Velikonočno praznike se je raznesla nepričakovana vest, da namerava Samostojna oziroma slabostojna prirediti pri nas shod. Mogoče je bila ta vest samo velikonočno voščilo. Naj že bo, kakor-sibodi, samostojnega shoda pri nas nikdar več ne bo. Kajti slabostojna trdnjava se ruši dan za dnevom. Največji samostojni pristaši jo preklinjajo ter zapuščajo kar trumoma. Za g. Mermolja bodo tu pereča tla, kajti mi še zadnjih njegovih laži nismo prebavili, od katerih nam je natrosil polno lažitorbo. Kadar pa mi enkrat tiste njegove obljube oziroma laži prebavimo, bo že zdavnaj g. Mermolja izginil med Krkonoske planote ter izza gore gledal na Beograd v parlament, na katerega niti po dnevi misliti ne bo smel. Tukaj pri Sv. Lovrencu bomo že preskrbeli, da iztrebimo zadnjega samostojneža, kar tudi povsod drugod napravite. Vi pa gospodje pri samostojni mizi, na shod pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. — nikdar več!

Pesojila, ki jih je minister Kumanudi dobil v ponudbi za pisanko v Genovi kot nagrado za frankofilsko politiko, sedaj pridno proučujejo v Beogradu. Gospodje pravijo, da so ponudbe prav ugodne. Pri dveh je pogoj kuratela, o kateri smo že zadnjič govorili, pri tretji pa izkoriščanje nekaterih rudnikov od strani bankirskih upnikov. Pravica eksploatacije naj bi se določila za 40 let. Bankirji bi gradili tudi jadransko železnico in če treba še druga proge, delnice podjetji bi se pa delile na polovico med njimi in državo. Kjer so delnice in razna podjetja, tam se tudi zasluzi, zato so pa ponudbe vladnim gospodom seveda po volji. Raznih ponudb je že precej, tudi železniško društvo ruskih knezov in ameriških bogatašev se še »proučuje« in tako se bo toliko proučevalo, da javnost ne bude nikdar zvedela, kaj se vse spletkari in mešetari.

Vojaški komandant v boju proti hrvatski zastavi. — Kakor javlja »Jutarnja Pošta«, je v Čapljini v Hercegovini komandant vojaške straže, neki Pejanovič, naskočil svate,

ker so imeli na vozu hrvatsko zastavo. Najprej jih je psoval, potem suval in tekla bi bila kri, da ni interveniral neki narodni poslanec. Ljudje so se pritožili na višje mesto, ter povdarjali, da če že take stvari ne mislijo kaznovati, naj vsaj prestavijo svojega »dobrega vojnika v take kraje, kjer ni hrvatskih zastav, ki ga tako silno razburjajo.

Omladina za brata in sestro Aliagiča. Jugoslovenski akademiki na Dunaju, sami siromašni in sestradani, so nabrali med seboj 44.820 avstrijskih kron za sirote po pok. Aliagiču. To svoto, ki znaša približno 2000 naših kron, so poslali branitelju pok. Aliagiču, da jo izroči. Siromaki za siromake. Brat in sestrica pokojnega sta hvaležna na daru, ki kaže, da ima naša omladina smisel in čut za žrtve in za siromaštvo.

Caristični zarotniki so pripravljali tudi atentat na ruske zastopnike v Genovi. Italijanska policija je te dni zalotila in zaprla 15 ruskih caristov, ki so prispeli v Genovo s ponarejenimi potnimi listi, izdajajoč se za nemške trgovce. Del teh zarotnikov je policija prijela že na kolodvoru, druge je pa polovila po mestu. — Dobro, da se vrši konferenca v kulturnem kraju, če bi se vršila v Beogradu, bi sami vladni ljudje okrog »Balkana« podpirali zarotnike proti sovjetskim zastopnikom, ali bi pa celo dejansko s carističnimi atentatorji vred častili svojega »svetnika« — »belega« ruskega carja.

Kdo je najhujši hišni posestnik? Beograjska »Slobodna Reč« je razpisala pod gornjim naslovom tri nagrade za troje najboljših odgovorov: »Beograjski siromašni svet ima dovolj razlogov, ko pravi, da nikjer na svetu ni toliko hudobnih hišnih posestnikov, kot v Beogradu. Najti med njimi najhujšega, to je naloga »Slob. Reči« z razpisom treh nagrad po 300, 200 in 100 dinarjev za one, ki najdejo in označijo trojico najhujših hišnih posestnikov. Opis naj markantno označi postopanje posestnikov z najemniki in uredništvo bo te odgovore ponatonsko ter tako nudilo svetu lep material o sedanjih stanovanjskih razmerah v prestolici. Najemniki, na razpis!« — Na take razpise bi se tudi pri nas našli zelo značilni odgovori, ker danes je že tako, da bi razni mogotci na siromaku najrajši sekali drva. Kdor da nam točne in verodostojne podatke, bo razne mogotce tudi postavil na pranger — seveda brez nagrade.

Junaška deklica. Dne 19. t. m. se je zgodil v Zavrtnici v Zagrebu precej drzen razbojniški napad na vrtnarja Matijo Dernaša, njegovo ženo in hčerko. Ko je pozno zvečer že vratar počival s svojo družino, je nekdo močno potkal na vrata. Na vprašanje vrtnarja, kdo trka, se je zunaj stoječ odrezal: »Policija, odprite!« Pokorni Dernaša je takoj šel odpirat. Komaj so bila vrata odklenjena, se vstopila pred vrtnarja dva maskirana moška z revolverji v rokah ter zahtevala od njega denar. Preplašeni vrtnar se izgovarja, da ne poseda denarja, a med tem časom sta se prebudili vrtnarjeva žena in hčerka, ki sta začeli vpiti na pomoč. Da zaveže usta ženskam, je nameril eden od razbojnikov samokres proti njima, drugi pa se je vrgel na vrtnarja in ga začel obdelovati z revolverjem po glavi, češ, daj denar! Vrtnarjeva hčerka Marija pa se je pri pogledu na batinjena očeta toliko ojunčila, da je strgala razbojniku batinašu masko raz lice in se je prikazal obraz mladeniča od 18—20 let. Ko je demaskirani fantalin začutil nevarnost, se je spustil v beg in za njim še njegov pomagač, ki je bil videti starejši od prvega. Razbojnika sta izginila v noč — neznano kam.

Zrtev velikonočnega streljanja. Iz Cvena pri Ljutomeru se nam poroča: Na Veliko noč se je pri nas pripetila velika nesreča pri običajnem velikonočnem streljanju, ki je zahtevala človeško žrtve. Ko se je imenovanega dne vrnil od rane službe božje 64 letni Ferdinand Cimerman in je povzil velikonočni zajtrk, je poiskal topič, da ga nabaše s smodnikom, kakor je to že storil neštetokrat. Zaradi večje varnosti je vtaknil v cilindar vžigalno vrvico. Ko je bil možnar nabit, je z vžigalico užgal vžigalno vrvico. Ker je pa preslišal šumenje goreče vžigalne vrvice, je še enkrat užgal vrvico, toda v tem trenutku silen pok in ves naboju mu je zletel v glavo. Skoro polovico glave mu je odtrgalo. Strašno razmesarjen je v groznih mukah umrl v dobri četrt uri. Rajni je bil mož-poštenjak skozi in skozi. Z umrlim je izgubila naša požarna bramba vestnega in pridnega člana. Rajni je bil vzgled delavnega in varčnega gospodarja, dober in skrben mož in oče svojih otrok. Skupina kmetijskih delavcev pa izgubi z rajnim enega svojih najboljših članov. Vzornemu možu svetila večna luč, težko prizadeti rodbini pa naše odkritosrčno sožalje.

Grozen zločin na račun Wranglovca. V zadnjem času kar mrgoli zločinov posiljevanja mladoletnih deklic. Teh zločinov so okrivljeni Wranglovci. Večina ravnokar omenjenih zločinskih slučajev se je zgodila v Bosni, Srbiji in največ pa v Dalmaciji. Iz Splita poročajo: da je dne 12. t. m. poslal Božo Kovačević iz Zrnovice svojo 13letno hčerko k prijatelju v bližnji Solin. Še istega dne popoldan se je vračala deklica od prijatelja proti domu, noseč seboj darove, katere so jej dali znanzi za domače. Teta jo je celo spremila nekaj časa, nakar je šla deklica sama naprej. Doma so jo čakali in čakali, a ni je bilo. Žalostni oče je začel povsod izpraševati po svoji hčerki, katere ni bilo domov, a vsa poizvedovanja so bila zaman. Na velikonočno nedeljo so našli kraj nekega potoka mrtvo deklico, ki je ležala vznak tik debelega kamna, zadušena s svojim robcem, katerega je imela seboj kot pokrivalo. Vse stvari, katere je imela seboj, so ostale nedotaknjene in je komisija ugotovila, da je bilo dekle poslano in nato zadavljeno. Zločina je osumljen Rus, ki je že pod ključem.

Utonilo v Drini 23 ljudi. Dne 19. t. m. se je zgodila na Drini velika nesreča: eden čoln s 13 in eden z 10 osebami sta se vsled volov prekucnila in vseh 23 ljudi je utonilo.

Otrok pet mesev v smeteh. Na veliki petek je čistil sluga frančiškanskega samostana dvorišče v Čakovcu. — Vršeč svoj posel je zadel z grabljami v kotu vrat v nekak čuden predmet. Ko je razbrskal raz njega smeti, je spoznal že dolgo časa mrtvo in med smeti pokopano otroško truplo. Komisija je dognala, da je bil otrok ob času smrti star 5 mesev in je ležal med smeti že dokaj dni. O krivcu ni doslej še nobenega sledu in se sumi, da je nekdo nalašč zakopal mrtvega otroka med smeti na dvorišču samostana, da odvrne krivdo umora od sebe.

Epidemija pegavice v južnih delih Srbije. Iz Prijepolja in Stipa javljajo, da se je pojavilo v okolici ravnokar omenjenih krajev več slučajev pegavice. Poročajo, da je zdravstveno ministrstvo podvzelo vse potrebne korake, da se prepreči razširjenje te bolezni. Potrebni koraki za začetek te epidemije bi bili: neizprosna smrt ušem, ki so v

južnih krajih naše domovine preveč negovana domača žival.

V Karlovcu se je razpasla škrlatica tako nevarno med šolsko mladino, da so oblasti bile prisiljene zapreti vse šole v mestu.

Redek slučaj umora se je zgodil v Zagrebu 19. t. m. Zakonska Sofa in Matija Ulamec se že nista dalje časa razumela, ker je bila žena svojemu možu, pekovskemu mojstru nezvesta. Vzdrževala je zakonolomno razmerje s pekovskim pomočnikom Josipom Petrovecki. Nezvesta žena je vzdrževala svojega ljubimca z denarjem, katerega je v obilni meri kradla svojemu možu. Sofa je s časom svojega moža tako zamrzela, da je začela prigovarjati ljubimcu, naj ga ubije. Pri vsem tem pa treba poudariti, da je bil Petrovicki udan svojemu dobremu mojstru in je odklanjal vsak Sofijin nagovor k umoru moža. Ker pa Sofija le ni nehala s prigovarjanjem k umoru, je pomočnik veliki tedn razodel mojstru vse svoje dosedanje početje z njegovim ženo. Mojster je odpustil pomočniku, a ženi pa zapretel, da jej bo že pokazal, ker mu je na tako zverinsko-ugaben način povračala dosedanjo dobrotnost. Vražja babura pa tudi po tem razkritju ni izpustila iz ljubezenskih mrež pomočnika in mu je še vedno prigovarjala, da mora ubiti moža, sicer bo ona njega — strastno ljubljenega ljubimca. Te pretnje so bile preveč Petrovickemu, ki se je napil in 19. t. m. smrtno z nožem zabodel Sofijo. Po umoru se je javil policiji in naznanil, da je zaklal Sofijo, sicer bi bil podlegel nasilni smrti njen dobri mož.

Albanska vlada proti odmetniku. Iz Skadra poročajo: Bajram Cur, vodja zadnjih prevratnih elementov v Albaniji, se je zatekel po svojem porazu v nevtralnno cono, odkoder je sedaj zaprosil albanskega notranjega ministra, da mu naj ta dovoli pribežališče v Albaniji. Odmetnik Bajram Cur zagotavlja, da bo v miru živel v kraju, katerega mu bo odkazala vlada in se ne bo več vmešaval v javne posle. Albanski notranji minister Ahmet beg je odgovoril, da ga ne more amnestirati, ampak se mora sam javiti rešilni sodnji.

Vsi državljani Ukrajine, ki so se borili proti sovjetski republiki v organizacijah in četah Skoropadskega, Petljure, Djenikina in Wrangela, so glasom dekreta ukrajinskega sovjetskega centralnega izvršnega odbora popolnoma amnestirani. Od amnestije so izvzeti samo: Petljura, Skoropadski, Tjutjunik, Mahno, Wrangel, Katepov in Savinkov, kot voditelji in organizatorji vseh razbojniških tolp, ki so Ukrajino plenile in pustošile. — Navadni vojaki bi se lahko že davno vrnili in sedaj je omogočena vrnitev tudi drugim beguncem, razven naštetih. Če bi vlada vedela, kaj je prav, bi tem ljudem pomagala, se vrniti. Tako dela Bolgarija, pri nas se pa baš nasprotno pomaga Wrangelu, da s silo vnovič zbira in organizira vse Ruse-begunce k vojnemu pohodu.

Uvoz vina iz Italije. Vsled vesti nekih dalmatinskih listov, da je minister dovolil uvoz 150 hl vina iz Italije v svrhu priprave delikatesnih vinskih vrst je interveniral poslanec Dulibič (Jugoslovanski klub) ministra poljoprivrede, koliko je na tem resnice. Minister je odgovoril, da o tem prav nič ne ve in da baje tudi ministru trgovine o tem ni ničesar znano. Iz Splita se pa javlja: Ko so naši vinogradniki v strašnih mukah, kam čejo z vinom, dovoljuje minister v Beogradu tvrdki Klein v Splitu, afilaciji firme Cora iz Turina, da uvaža italijanska vina in še nabava tujih deviz za izplačilo tega vina se dovoljuje. To strašno razburja vinogradnike po Dalmaciji in razburilo jih bo po celi državi. V Starem Kastelu je bil radi tega že protestni shod z udeležbo dobrih 5000 seljakov. — Tako postopanje je pravi škandal in pri celi stvari bo igrala svojo vlogo kaka visoka intervencija in pa mastna zlata vaba. — Minister pa o tem prav nič ne ve ali »ne vodi računa«, kakor se tam doli pravi.

Poljedelski preokret v Vojvodini. Vojvodinski poledelci so se začeli pogajati s čehoslovaškimi, da bi mladi vojvodinski in čehoslovaški ekonomisti študirali po dve leti v Vojvodini, dve leti pa v Čehoslovakiji, da se priuče gospo-

Nova nevarna konjska bolezen. Na južnem Češkem se je pojavila nova, dosedaj popolnoma neznana konjska bolezen, katerega je v 84 občinah zahtevala nič manje nego 670 žrtev. Žival oboli v črevesih in želodcu in že v nekaj dneh pogine. Dosedaj se ni posrečilo ozdraviti niti enega na tej kužni bolezni obolelega konja. Ta bolezen se vključ stroгим odredbam strahovito naglo razširja in se je baje pojavilo nekaj slučajev te kužne bolezni na zapadnem Madžarskem, vsled česar preti tudi nam silno velika nevarnost, da se ta bolezen zanese tudi v naše kraje.

Gladiatorji.

Druga knjiga. — Anteros.

93. nadaljevanje.

Kaj je mogla druga, ko da je odgovorila na njegove spoštljive besede poslednjega slovesa, kaj je mogla druga, ko da je poslušala na njegove plamteče besede, s katerimi ji je govoril o svoji dolgo zatajeni ljubezni in o brezupnem, skritem oboževanju. — Ali bi naj ne kazala zanimanja za nevarno podjetje, ki bi ga utegnilo za vedno ločiti od nje. — Njegove besede so božale njeno samoljubje, so dražile njeno radovednost, s krepko, pa nežno roko je dvignil njen polomljeni ponos — in dva hudo-urna oblaka sta se bližala drug drugemu, dokler ju ni zdrobil in uničil grom in blisk, ki ga je vzbudilo njuno zblizevanje.

VIII.

Prepozno!

Eska je hitel iz Valerijine hiše. Sebična ljubezen ga je gnala, ni se brigal za bol in razočaranje, ki ga je puščal za seboj. Urneje je plala mlada kri po njegovih žilah in vključ svojemu strahu za Mariamno je radostno užival svojo nanovo pridobljeno svobodo.

Vedel je, da dolguje svoje življenje Valeriji, ni bil tako slep, da bi ne bil opazil ljubezni, ki je zaradi nje storila svoj obupni korak in ga rešila gotove smrti.

In v prvem žaru hvaležnosti, ki v njem ni bilo nobenih nežnejših čuvstev, je celo sklenil, da se bo vrnil in se vrgel plemeniti Rimljanji k nogam, seve še le, ko bo storil svojo dolžnost in spravil Mariamno v varnost.

darstva na licu mesta in prenašajo prednosti ene zemlje na drugo.

Za gladno Rusijo je nabral Beograd na veliki petek od prodanega kruha 400.000 dinarjev. Sarajevo je zbralo za Ruse 25.000 dinarjev.

Iz Ptujja.

Lepo uspelo zborovanje SLS v Ptujju. Včeraj predpolodne se je v društveni hiši v Ptujju vršil sestanek okrajne Zupanske zveze. Sestanka se je udeležilo nad 100 naših županov in občinskih odbornikov iz vseh delov Dravskega polja in Slovenskih goric. Na sestanku je poročal o sklepih okrajnega odbora g. prof. Vesenjaka, ki je v enournem, nad vse temeljtem poročilu utemeljil resolucije okrajnega odbora. Ob koncu so bili soglasno sprejeti važni sklepi. Pozneje, ob 11. uri, se je pričelo politično zborovanje. — Dvorana društvene hiše (poprej »Deutsches Haus«) je bila nabito polna in tudi na galerijah se je ljudstvo kar gnetlo in trlo. Zborovanje je otvoril načelnik okrajne Kmetijske zveze g. Mihael Brenčič ter podal besedo navzočemu poslancu in voditelju g. dr. Korošcu. Burno pozdravljen je stopil dr. Korošec pred občinstvo. Razvil je v poldragnournem govoru sliko politične situacije; na onih mestih svojega govora, kjer je z njemu lastno šegavostjo zbičal nespošobnost sedanjega režima, mu je občinstvo viharno pritrdjevalo. Povdaril je zlasti veliki pomen rusko-nemške pogodbe in kratkovidnost naših zunanjih »politikov«, ki se v svoji frankofilski mentaliteti oklepajo militaristične Francije. Končno je opomnil na razvoj dogodkov v Rusiji ter na veliko potrebo novega družabnega reda, ki se naj vzpostavi na razvalinah okrutnega velekapitalizma. Ko je dr. Korošec končal, so po vsej dvorani zaorili dolgotrajni »živio«-klici. Nato je govoril še g. prof. Vesenjak o krivicah, vsebovanih v državnem proračunu vladne večine. Tudi njegova izvajanja je ljudstvo sprejelo z oduševljenjem. Ob koncu se je predsednik shoda, g. Brenčič, zahvalil za sijajno udeležbo ter pozval zborovalce, da zaključijo dr. Korošcu v znak zahvale za njegovo delovanje trikratni »živio«. — Resolucija je bila z vsemi glasovi sprejeta. Shod se je vršil mirno, brez najmanjšega incidenta. Našemu ljudstvu se odpirajo oči.

Iz Maribora.

»Hotel Graf« — sramota za obmejni Maribor. Policijski zapor mesta Maribor je v pravem pomenu besede škandal brez primere, ki smrdi daleč naokoli in vidno »proslavlja« našo pokrajinsko upravo in njeno skrb za zdravstveno stanje v Sloveniji. Da bodo naši čitatelji dobili vsaj malo sliko mariborske »glavnjače«, podajamo sledečo ilustracijo: Od leta 1921 do danes dobivajo zaporniki hrano, ki za osebo ne sme prekorajiti vrednosti — 12 kron! Novi šef mariborske policije se je ves čas trudil, da bi se zapornikom hrana izboljšala, toda zaman. Prosil je pokrajinsko upravo za zvišanje pristojbine od 12 na 24 K. uprava pa je odgovorila, »da tega ne more storiti, ker so tozadevni krediti že prekoračeni.« — Isto je s posteljino in slamnjacami. Pokrajinska uprava ne dovoli nabave slame in odeji in tako morajo zaporniki ležati na preperelih slamnjakih, ki vsebujejo same sesekane — smeti. Odeje so tako maloštevilne, raztrgane in ušive, da se jih zaporniki bojijo, kakor vrag križa. Slamnjake je treba vsake 4 dni zakrpiti, ker bi se sicer vse smeti sesule iz njih. Večina za pornikov sploh nima odeje. Celice so nizke, vlažne, po tleh in stenah se potika razna golazen, zrak pa je tako zatohel, da vzame jedva vstopivšemu človeku sapo. Nočne posode ali takozvane »kible« so iz lesa, ki je vsled dolgoletne uporabe naravnost napol segnil in razširja tako penetranten smrad, da mora zapornik res obupati, če ga doleti usoda pordnevnega bivanja v teh smrdelih luknjah. Možnosti za kovanje in čiščenje zapornikov ni nobene. Desinfekcija se ne more vršiti, ker ni priprave. Tako okužujejo ušivi zaporniki svoje »sotrpine.« Upravnik zopora, pošten in doberhoten policijski poduradnik, se trudi na vse mogoče načine, kako bi olajšal in omilil zapornikom bivanje v zaporu. Istotako se trudi g. policijski nadsvetnik, ki je pripomogel vsaj k instalaciji električne luči. V eni celici leži že 20 dni star, bolan mož; slaba in skoraj nevitna hrana (za 12 K na dan!) ga je silno pritisnila k tlom, mrzlica ga pretresuje, upravnik pa ne ve, kaj naj bi z njim počel, ker se višje oblasti izgovarjajo, »da so krediti za to in ono prekoračeni.« Iz sanitarnih razlogov bi morala mariborska »glavnjača« iz sredine mesta izginiti, notranje ministrstvo, oziroma

Toda čimbolj se je oddaljeval od njenega ponosnega portika, tembolj je slabel njegov plemeniti sklep — in ni bilo dolgo, pa si je že prepričevalno prigovarjal, da je in mora biti njegova prva briga židovsko dekle, sicer pa, da se bo dal voditi od razmer in okolščin, — z drugimi besedami, da bo odločevalo njegovo nagnjenje.

Tako razmišljajoč je hitel vključ svoji ranjeni nogi proti Tiberu s tako vztrajnostjo, kakor v dnevih mladosti za mladim volkom ali pa za penečim se mrjascem preko zelenih gričev Britanije.

Ni še minila ena ura po solnčnem zapadu, ko je stopil v dobro znano ubožno ulico, ki pa se je zanj blestela v čaru ljubezni. Srce mu je bolešno vztrepetalo, ko je pogledal proti nočnemu nebu in pomislil, da bi utegnilo biti že prepozno.

Vrtna vrata so bila odprta. Ni bilo dvoma, Mariamna jih je pustila odprta, ko je šla po vodo.

V hiši je torej ni bilo. Morebiti jo najde pri reki, je premišljeval, in bo užival par srečnih trenutkov v razgovoru z njo samo, preden jo spremi domov in izroči v varne roke.

Pametneje bi bilo, si je koj rekel, če bi najprvo obvestil Eleazarja o preteči nevarnosti. Toda tako dolgo je že ni videl, nevarnost, ki je visela nad njo, mu jo je narzidila stokrat dražjo, in smrt, ki jo je sam še le pred kratkim gledal v oči, je vtisnila njeno sliko tako živo v njegovo srce, da ni mogel premagati skušnjave. — Sklenil je, da jo poišče pri reki, da jej pove, njej sami in brez prič, kako je čutil in trpel, odkar sta se zadnjikrat videla, in da se ne smeta ločiti nikdar več.

Poln takih misli je hitel k Tiberu in poiskal polomljeni steber, ki je mimo njegove hodila s svojim vrčem po vodo.

Pa zastoj so iskale njegove bistro oči črnopoblečeno postavo in ljubko blede lice.

pokrajinska uprava, pa naj poskrbi za novo zaporno poslopje. »Hotel Graf« je v sedanjem stanju ne samo mučilnica zapornikov, temveč nevarno izhodišče za epidemične bolezni. Uši prenašajo legar, v zatohlih stenah se skriva jetika, v smeteh pa se lahko nemoteno razvijajo bacili najnevarnejših bolezni. Napravite remeduro, sicer bo obmejni Maribor zalovel daleč naokoli!

Shod nižjih državnih nameščencev se je vršil v petek zvečer v dvorani Strokovne zveze. Shoda se je udeležilo toliko državnih nameščencev vseh kategorij, da je bila dvorana nabito polna. Za predsednika shoda je bil izbran g. Ačko. Prvi je dobil besedo narodni poslanec g. Franjo Žebot, ki je v enournem govoru raztolmačil zadevo redukcije in pa vprašanje draginskih doklad. Govornik je razkrinkal hinavstvo demokratske stranke, katere se po svojem prof. Reiserju in dr. Kukovcu tu v domovini hvale, kaj stori za uradništvo in poduradništvo, a v Beogradu demokratski kolovodje izdajajo za državne nameščence uničujoče naredbe, posebno glede draginskih doklad. Najboljše in zveste delavce se meče na cesto, družinski očetom se jemlje kruh. Edina rešitev za ta položaj so nove volitve, da pometemo s sedanjim demokratskim vladnim režimom. Govornik je žel za svoja izvajanja živahno zahvalo in pritrjevanje. K besedi se je oglasila cela vrsta zborovalcev, ki so se pritoževali, kako nekateri predstojniki uradov in zavodov, n. pr. višji ravnatelj Fischer, izvršujejo nepotrebne sekature nad podrejenimi. G. Anton Krepek je utemeljeval resolucije. Med drugimi se je sprejela tudi nezaupnica demokratski stranki in zaupnica poslanec Slovenske ljudske stranke za njih čvrsto brambo naših ljudi. Zborovanje je trajalo skoro tri ure. Po zborovanju so zborovalci prednašali poslancu razne svoje pritožbe in prošnje. Izrazila se je želja, da bi se taki shodi večkrat sklcali.

Kulturna sramota. — Zelo neprijetno dirne bralca pisava »Marburgerce« pristnih slovenskih imen. V vsaki številki vidimo, na primer ime »Čičerin« tiskano kot »Tschitscherin«. Zgražali smo se prej, če so Nemci potomtiska po nepotrebnem pačili slovanska imena, in danes je v Mariborski tiskarni v tem oziru še slabše. Nemci so saj pisali od nekdanj »Časlav«, v Mariborski tiskarni, kjer so strnjene vse napredne sile, so pa tako nazadnjaški, da bi to ime gotovo natisnili kot »Tschaslav«. Če že nimate črk za pravilno pisavo pristno slovenskih imen, potem si jih pa nabavite ali izposodite; taka pisava je pa v slovanski državi in posebno na slovenskem ozemlju pravcata kulturna sramota, ker služimo inozemstvu, posebno pa Čehom in Rusom v splošen posmeh.

Tatu monštrance v mariborski stolnici Vaupotiču so prisodili na sodnji 8 mesecev, njegovemu pomagaču pa tri mesece zopora.

Pasji zapor. Mariborski mestni magistrat je izdal razglas, ki odreja strogi pasji zapor. Opozarjamo na tozadevni razglas na občinski deski.

Cercle francais priredi v soboto, dne 29. aprila ob 18. uri, v slavnostni dvorani moškega učiteljskega prosofrancoskega predavanja. Gospod Lucien Tesnière, profesor francoskega jezika na ljubljanski univerzi, bo govoril o novejši francoski literaturi. Vsi prijatelji francoskega jezika in slostva, člani društva in nečlani, so povabljeni. — Društvena čitalnica v gimnaziji, prtiličje na levo, je odprta v torek, sredo, petek in soboto od 18. do 20. ure.

Nemška krajev. imena na Sp. Štajerskem.

Dalje.

IV. Nemška imena, ki so slovenske spake dranke.

Polstrau — Središče.

Slovenska označba »Središče« ima nemško imensko obliko »Polstrau«, ki je sicer tudi slovenska, toda v Sloveniji ni več v rabi. Ime se je namreč leta 1322 še glasilo »Polstrov«, torej: polotok. Slovenec izve tukaj prvokrat, da so polotok nekdanj imenovali »polstrov« (ne pa »polostrov«), otok pa kot »ostrov«, torej je bila temeljna prvotna beseda »strov.« Označbi »Polstrov«, kakor tudi »Središče« ste glede bivanja Slovencev v tem kraju neizmerne zgodovinske važnosti. Naselbina se je v prastarih časih nahajala na kakem otoku ali polotoku Drave, v dobi, ko je še Drava tekla dalje proti severni strani, kajti sicer bi ne bilo nikdar prišlo do označbe »Polstrov.« A vrhu tega še pa pravi ustno izročilo, da se je nahajalo »Gradišče«, star grajski nasip tamkaj, prej nekoč na nekem

Za trenutek mu je hitreje udarilo srce, ko se mu je v temi zazdelo, da jo vidi čepeti ob bregu, toda spet mu je upadlo, — prepričal se je, da ga je le kup kamenja zamotil.

Se enkrat se je obrnil in ostro so mu oči prodirale tamo. Zagledal je na tleh črepinje ubitega vrča.

Kako bi naj vedel, da je to Mariamnin vrč? Tisoč žen in deklet je vsak večer tisoč vrčev prineslo k Tiberu in vsi so bili enaki.

Pa zabelebo ga je pri srcu, strah ga je gnal nazaj k Eleazarjevi hiši.

Nič ni potrkal, brez sape je planil skozi vrata.

Brata sta bila doma.

Mariamnin oče je skočil na noge in zagrabil za kopje.

— Kalha pa, manj pripravljen na tak hipni napad, ga je prijel za roko in mu mirno rekel:

»Prijatelj je, vedno dobro došel in ki smo ga že dan za dnem zastoj pričakovali —!«

Vse je bilo, kakor po navadi in za trenutek se je Eska čutil pomirjenega. Mogoče, da je Mariamna pravkar pripravljala večerjo v kuhinji.

Kri mu je šinila v lice in sram ga je bilo, da je tako neollikano vdrl v sobo, — pa spomin na morebitno nevarnost ga je iznova zbudel, razvnet je stopil pred očeta in vprašal skoraj grozeče:

»Kje je Mariamna —?«

Eleazar ga je izpočetka skoraj jezno gledal, nato pa je z razaljenim glasom dejal:

»Moja hči je ravnokar zapustila hišo s svojim vrčem. Koj se bo vrnila. — Pa kaj to briga tebe —?«

(Dalje prihodnjic.)

otoku Drave. »Središče« pa najdemo že na rimskih zemljevidih, predstavljene kot »ad medios« (vsredini), ne vemo pa, ali se je s to označbo hotelo označiti sredino v Dravi, torej kak polotok ali otok, ali sredino med dvema pokrajinama, dvema mejama, ki je bila tukaj med bivšo Avstrijo in Ogrsko, in tukaj je bila bržčas tudi meja med Noricum in Panonijo (banovino). Zopet imamo en dokaz več, da so Slovenci bivali na tem ozemlju, še predno so Rimljani prišli v te kraje, kajti sicer bi bili Rimljani na tem ozemlju ne mogli najti ne »središča« in tudi ne »banovine«.

Pulsgau — Polskava.

Nemška, popolnoma brezmiselna označba »Pulsgau« je samo spakvedranka »Polskava.« V listinah najdemo to naselbino označeno leta 1164 »Pulzka« in »Pulzkaga«, l. 1249 »Pulzkaw«, leta 1478 »teber (tabor) ob Pulzki (reka). Iz zadnjega imena sledi, da je bila graščina zgrajena šele proti koncu XV. stoletja, čeprav se plemiška rodbina »Puls gau« že najde v XII. stoletju.

Rohitsch — Rogatec.

Slovensko ime »Rogatec« za sedanjo razvalino, kakor tudi za trg, je prvotno in je nastalo vsled oblike Rogoške gore, ki ima z južne strani obliko roga. Rekli so: Grad, naselbina tam pri »rogu.« Srednjeveške imenske oblike so: leta 1130 »Roas«, zatem »Rohas«, »Rohats«, »Rohat-hes« itd. Slovenska označba »Rogatec« se je morda enkrat glasila tudi »Rogač«, kar bi pomenilo skrajšano obliko za »Rogaška gora« (Donatiberg), »Rogaški grad«, ali »Rogačko selo.« Ime »Rogatec« je torej brez dvoma slovenskega izvora. Nemška oblika »Rohitsch« je torej že precej popačena. Kljub temu se je zatrjevalo, da so tukaj na poštni cesti Aquileja—Celje—Ptuj napravili Rimljani »mansio Ragandane«, kot nekako prenočišče za pošto. Ko so pa prišli za časa preseljevanja Slovenci tje, so napravili iz »Ragandane« ime »Rogatec.« Dejanski je pa ravno nasprotno. Je to zopet nov dokaz, kako so nas varali skozi stoletja o naši pravi preteklosti, kajti kako bi mogli na novo došli Slovenci napraviti iz »Ragandane« ime, ki bi označilo »rog« Rogoške gore, ker vendar latinica ne rabi te besede v takem pomenu. Sicer pa doživljamo ravno sedaj isto, če pomislimo, na kak način Italijani zdaj potvarjajo naša naravna krajevna imena.

Seitz — Žiče.

»Seitzdorf«, »Seitzberg« in samostan »Seitz« se najde v srednjeveških listinah kot »Syze, Sitz, Siche, Sices« itd. Za ta kraj je dalo ime »Seitzberg«, kajti tamkaj se je nahajala signalna postaja za požar (žig — signal), torej se je ves ta kraj imenoval kot »Žiče«, t. j. ozemlje blizu signalne postaje za požar. Nemci so spremenili to označbo v »Seitz«, ker niso znali za etimologijo, da bi bili pravilno v nemščino prestavili ime »Žiče«.

V. Nemška imena, ki so nepravilne prestave slovenskega imena.

Gutenegg — Dobrna.

Ime graščine »Gutenegg« (1373 »Guetenegg«) je samo napačna prestava slovenskega imena »Dobrna«, pri čemer je prestavljalec bil mnenja, da pomeni »dober« tudi tukaj gut, ni torej vedel, da pomeni v staroslovenščini beseda dober še tudi hraber, analogno kot »Statni breg«, to je močno utrdbo, torej tako, ki je opremljena za daljše obleganje.

Pojasnila o zadevi naših krajev. imen.

Piše Davorin Žunkovič.

Naši članki o izvoru in pomenu naših krajevnih imen so nam prinesli obilo dopisov, iz katerih se vidi, kako se ljudstvo za ta predmet zanima, ker se vsakemu slučajno vrine vprašanje, zakaj se ta kraj, ta travnik, ta višina tako imenuje. Mnogo je med temi takih, kateri želijo ali predlagajo, da se še to in to razjasni, ker je treba spraviti krajevna imena enkrat v končno veljavni red.

Mi hočemo po možnosti in po prostoru lista, koji se nam v to svrhu prepusti, na vsako važnejše vprašanje odgovoriti, kajti kulturna potreba je, krajevnim imenom vobče vrniti in izbojevati ono obliko, katera je med ljudstvom v pradobnih časih nastala ter je edino zgodovinsko kakor jezikovno pravilna, kajti mi vemo, da ljudstvo govori in pojmuje prav, ne pa kak profesor, kateri govorce kakor posebnosti dotičnega kraja sploh ne pozna. Kar je pri nas popačenih krajevnih imen, so skoro vsa pripisovati umetni pretvoritvi.

Da se pa to vse delo ne razbline zopet v pozabo, bo treba, da se občine tudi same pobrigajo za uradno pripoznanje one krajevine oblike, koja je bila kot pravilna, ker zgodovinsko in jezikovno prvotna, spoznana. Na tak način bi se dala vsa krajevna imena v Sloveniji trajno veljavno urediti, da ni treba v nobenem slučaju več rabiti po dveh ali celo treh inačic.

Gornja in Dolnja Polskava.

Dopisnik vpraša, da-li je pravilno pisati »Zgornja« in »Spodnja Polskava.« Odgovor: ne! Mi pravimo: Gornji Grad, Gornja Radgona, Gorenjsko, ne pa: Zgornji Grad, Zgorenjsko itd. »Zgornje« je samo to, kar je vrh drugega, n. pr.: zgornja, spodnja soba, zgornje, spodnje krilo. Edino pravilna je torej oblika: Gornja Polskava. — Istotako se ne sme rabiti »Spodnja«, temveč »Dolnja Polskava.« Mi torej tudi ne smemo pisati: »Spodnje«, temveč »Dolnje Stajersko, Gornje, Dolnje Dravsko polje« itd.

Bram — Fram.

Piše se nam, je-li se da natančneje dokazati, da je bila prvotna oblika »Bram«, ker je ta vsakega presenetila. Odločilno se ta ne da dokazati, ker tako starih listin nimamo več na razpolago. Najstarejša oblika je »Vraunheyn« iz leta 1335 za danes v razvalinah ležeči grad. Ljudje so pa nekaj rekli: tam je »bram« ali »bran« in taj so hiteli pri vsaki večji nevarnosti. Takih imen je pa mnogo. Na Gornjem Stajerskem poznamo: Bramach, Brambeich, Pramsberg, Prame. Vas »Braneck« so imenovali še leta 1135 »Branka« (pri Sekavi), 1172 »Branich« (Branič), l. 1182 »Branic.« Iz »bran« so Nemci pozneje skoro običajno napravili »Frauen«. Posebno znameniti za to našo trditev je češki »Pribram«, t. j. pri brani. — To mesto obrabe se danes imenuje »Svetagora.«

Da pa bi bili naši predniki kedaj rabili »Fram« ali »Vrams«, je vseskozi neverjetno, ker Slovenec tudi nik-

dar ne bo rekel »vraniti« za »braniti.« Po vsem je torej popolnoma opravičeno, za vnaprej rabiti samo le »Bram« ali pa »Bran«, kajti Čehi že danes tudi rabijo samo obliko »brana« — dočim je pri Poljakih še vedno »brama« v porabi.

Prihova.

Došlo je vprašanje, kaj znači ime »Prihova«, koje je na Dolnjem Stajerskem često najti. To je jezikoslovno jako stara označba za pribežališče v sili. Podstava je korenika »hov«, kakor jo še imajo Čehi kot »chov« za varno, obranjeno mesto, torej zavetišče, in »chovati« za varovati. Slične pojme imajo tudi Poljaki in Rusi ter je nemški »Hof« tudi izraz istega pomena (okrog ozidan dvor) iz prajezika. Nemci pa sestave imena »Prihova« niso spoznali, zato ga tudi niso svojemu jeziku prilagodili. V listini iz leta 1248 najdemo »Preichab«, leta 1335 »Preychav«, l. 1361 »Prichaw.« — Mi Slovenci besede »hov« danes ne rabimo več, dozdeva se pa, da je naš »ofar, ovar« samo obrušena oblika »hovar.« To so bili oni okrog kakega grada naseljeni ljudje brez lastne grude, kateri so imeli nalogo, v sili brzo grad zasesti in ga braniti do prihoda drugega pomoči. Bili so torej pripravi branitelji za vsak slučaj. Najbrž ima tudi izraz »duhovnik« (varovatelj duše) v podstavi besedo »hov.« — Posledek preiskovanja pomena in sestave naših krajevnih imen bo po takem tudi veliko staroslovenskih besed spravil zopet na dan, katerih že drugače dolgo več ne rabimo in se je radi tega pri nas na nje že vseskozi pozabilo.

Ptujska gora.

Za trg »Ptujska gora« je bila do sedaj cela vrsta imen v rabi, kakor: Črna gora, Crna, Gora, Sv. Maria na Gori, Nova Stifta, Maria Neustift. Prvo in drugo ime je menda nastalo še le po pravljici, da je cerkev radi Turkov črna postala, nima torej starše zgodovinske podlage. »Gora« in »Sv. Marija na gori« sta sploh samo v lokalni rabi, — druga imena so pa nemškega izvora. Pravilno je torej »Ptujska gora«, t. j. gora s taborom, kraj, kje se je varno braniti, ali kje je za obrambo pripravljeno ugodno mesto. To je tukaj tudi v resnici mogoče. Kajti visoko dvigajoča se skala iz žrnjelskega z močnim zidovjem okoli cerkve in tremi vrelci vode pod skalo je nudila braniteljem izvrstna predpogoja za uspešno branitev. »Ptujska gora« tudi ni dobila imena od Ptuj, kakor se navadno misli, nego od besede »tujiti, ptujiti, optujiti«, t. j. varovati, štiti, koje še pozna latinščina (»obtucor«). Mi je pa danes več ne rabimo in ne poznamo, ali rabili in poznali smo jo enkrat gotovo, kajti za to imamo jasen dokaz ravno v krajevnih imenih »Ptuj« in »Ptujska gora.« Goričani nazivajo pravilneje »Ptuj« še danes kot »Optuj«, t. j. trdnjava, grad, krog in krog zavarovano višino.

(Dalje prihod.)

Oplotniško suženjstvo.

Pod tem naslovom se v socialističnem glasilu »Naprejek« dne 12. t. m. neki mali obrtnik hudo zgraža nad privično odmerjeno dohodnino vsled tega, ker so to baje zakrivili oplotniški klerikalci in liberalci, ter zaključuje to nespametno hujskarijo z »Ljudstvo strezni se, zadnji čas je«.

Ne vemo sicer, se je pri tem vzdihljaju ta nesrečni dopisun gledal v ogledalo in je že sam nad seboj obupal, ker že dolgo več ni trezen, ali je pa s tem mislil kake druge vinske bratce, ki se nočejo odpovedati alkoholu in se strezniti. Če pa ni ne eno in ne drugo, potem je pa ta revček zadnji čas trdno spal, kajti sicer bi opazil že davno, da se je naše ljudstvo že temeljito streznilo in da je spoznalo že dovolj svoje lažiprijateljke okoli JSDS, NSS in okoli posili žive Samostojne, ter ga tudi najgrše laži in hujskarije teh strank ne bodo spreobrnila več v njih prid. Naša stvar sicer ni presojati, je li odmerjena dohodnina pravilno razdeljena ali ne, svetujemo pa vsakemu, ki se čuti krivično prizadetim, da napravi utemeljen priziv, kajti to je edino prava pot. Ker ne poznamo tudi tako temeljito finančnega zakona kakor dopisun »Naprejek«, se nočemo spuščati z njim v natančnejšo debato, pribiti hočemo le sledeče:

1. Znano nam je prav dobro, da pri odmeri dohodnine, oziroma pri predpripravih ni sodeloval ne Oberski in ne Stojan; naš župan, ki je ud komisije, pa proti šestim drugim članom komisije tudi ne more vsega spremeniti.
2. Oberski nima več žag, marveč le eno v Oplotnici, na kateri se je pa zadnji dve leti radi porušenega jezera rezalo le zelo malo. Valjčni mlin ni bil že več let v obratu in tudi sedaj ne izvršuje te obrti lastnik sam, marveč neki najemnik. Malo trgovino in gostilno na Prihovi ima en sorodnik na račun, in obe podjetji donasata lastniku zelo pičel dohodek. Če si je pa Oberski tekem 30 let s svojo štedljivostjo in marljivostjo pridobil nekaj premoženja, mu privoščimo to tembolj, ker ima za siromake in dobrodelnice namene vsikdar odprte roke in srce.
3. Sparovičevo posestvo ima kakor vsako drugo po današnjih razmerah res nekaj večjo vrednost, ali ker gozdov, ki obsegajo dve tretjini njegovega posestva ne izkorišča, je imel pač k večjemu toliko dohodek, kakor vsak mali obrtnik, ki dela in se ne peča samo s politiko, kakor dopisun »Naprejek«.
4. Stojan je začel izvrševati svojo veletrgovino s prometom mesečnih par sto kron še le sredi leta 1921, in pride ta velikanski dohodek še le letos v pošte. V gostilni iztoči letno komaj 1—2 polovnjaka vina in v lesni trgovini ima komaj par vagončkov prometa. Za obdačit bi ostalo k večjemu še torej to, da ni pristaš JSDS.

Čudno se nam zdi seveda tudi to, da dopisun zahteva radi boleznj pri drugih znižanje dohodnine, pri Stojanu, kateremu je celo žena umrla pa zvišanje. Kje je doslednost? Tako izgleda torej druga plat zvona in resnicoljubnost naših komunistično navdahnjenih JSDSarjev in slabostojnih pristašev. Da pa ne boste odupali ubogi socialpatrijoti, vam izdamo tajnost, da bo letos dohodnina predpisana itak samo velekapitalistom in veleposestnikom, kajti pred nekaj mesci je zaslišal tukaj neki uradnik iz Maribora, ki nam je radi svojega nemškutarskega navdahnjenja iz časa, ko je služboval pred 10 leti v Konjicah, še v dobrem spominu, dva socialdemokrata, ki sta se za svoje pristaše gotovo zavzela. Bomo videli.

GLAVNA SKUPŠČINA ZAVAROVALNE ZADRUGE »CROATIA« V ZAGREBU.

Dne 12. t. m. se je vršila v dvorani lastne palače 36. redna glavna skupščina zavarovalne zadruga »Croatia« pod predsedstvom zadruga predsednika g. dr. Vladimira Nikoliča-Podrinsega. Po imenovanju skrutatorjev gg. Jurija Bezuka in Frana Horvata, ter zapisnikarja g. Ive Juričiča je prečital upravni ravnatelj g. Mihovil Nikolič poslovno poročilo ravnateljstva in nadzorovalnega odbora za leto 1921, kjer e razvidno, da je zadruga v tem letu nenavadno močno napredovala. Dohodki čistih premij v vseh oddelkih so znašali K 29,214.363.96, in so napram pretečenemu letu večji za K 15,434.411.50. Produkcija novih zavarovanj v življenskem oddelku je dosegla K 109,365.601.—, in je večja za K 6,126.799.21, od ustanovitve zadruga skupno K 18,795.844.86. Zadržno premoženje je narastlo za K 12,662.027.61 na K 30,263.770.39. Glavna skupščina je vzela to poročilo z odobrenjem na znanje ter odobrila predlog o uporabi poslovnega dobička, ki znaša kron 530.501.54 in dala ravnateljstvu in nadzorovalnemu odboru absolutorij. — Nato so bili v nadzorovalni odbor ponovno izvoljeni gg. Nikola Čuk, arh. Janko Holjac, Fran Kukuljevič-Sakcinski in Miroslav Kulmer. Slednjič je bil ona predlog zadruga vladnega odd. predstojnika v pok. g. Zvonimira Žepiča, izraženo priznanje ravnateljstvu, nadzorovalnemu odboru in uradništvu zavoda za uspešno delo. 173

Vinotoč, podvejo pri Jeriču, Lajtersberg
173 odprt. 1—3

Viničar

oženjen dobi službo v bližini Celja. Naslov v upravi. 175

VRVI

za zvonove, poljubna dolžina in debelost, kilogram po 90 K se naročijo pri
Alojziju Gnušek, ttgovec, Maribor, Glavni trg 6. 189 6

POZORI

Lincerplavotisk 1 m K 74, šifon 1 m K 68 do K 84, pepita 100 cm širok 1 m K 120, srajce gladke in pisane od K 140 do K 220, hlačešina 128 cm širok 1 m K 180, žičnate žimnice, velikost po meri po K 480 do K 700, vrvi za perilo 15, 20, 25, 30, 40 in 50 m dolge. Vrvi za seno, splave, kleti, zvonove vsake debelosti in dolžosti. Nogavice za moške, ženske in otroke. Glavni in žepni robci, molinosplato, modro platno, predpasnike, moške cajg-hlače, obleke za otroke, posteljne slammjache, glavnike, krtače, biks, krama, mlo za roke, britve, žepne nože plahte in regnirane za vozove, mlatilnice in konje v vsaki velikosti po 1 m K 00.—, panamaštof beli 180 cm širok 1 m K 260.— i. t. d. vse po najnižjih cenah v trgovini
ALOJZIJ GNIUSEK
Maribor, Glavni trg 6. 110

TRGOVINA

Na drobno Na debelo
emajlove, staklene, porcelanaste in majolične posode se priporoča cenj. občinstvu

Albert Vicel, Maribor, Glavni trg 5.

Dražbeni oklic.

Vsled sklepa z dne 27. marca 1922 E 689/22-2 prodajo se na javni dražbi:

1. Dne 27. aprila 1922 ob 9. uri dopoldne: a) v Bistrici štev. 12 pri Limbušu 4 težki vozovi, troje sani, kobilica oprava in različno gospodarsko orodje: b) na Lobniški planini okroglo 2000 m³ bukovih drv in ena 1200 m dolga drča za spravjanje drv.
2. Dne 28. aprila 1922 ob pol 3. uri popoldan v Spod. Hočah (na skladišču podjetja za impregniranje železniških pragov) en motor, t. j. cirkularna žaga za drva.

Stvari se lahko ogledajo in sicer: ad 1. med 9 in pol 10. uro, dne 27. aprila 1922 v Bistrici, ozir. na Lobniški planini; ad 2. dne 28. aprila 1922 v Spod. Hočah med pol 3. do 3. uro popoldne.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IV,
dne 10. aprila 1922. 173

STAVBENO PODJETJE

ACCETTO IN DRUGOVI

DRUŽBA Z O. Z.

MARIBOR

vogel: Frančiškanske in Wildenrainerjeve ulice.

Se priporoča. Cene zmerne. Postrežba točna in solidna. 9—12 131

Dežne plašče

Klobuke 95

perilo

čevlje

dokolenice (gamaše), obleke, dežnike, palice, tržne torbice, potovalne košare, ročne torbice, motvoz (špaga) nudi v veliki izbiri po solidni ceni

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2